

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců JUDr. Marcely Sedmíkové a JUDr. Pavla Kumprechta ve věci žalobce: **P. F. Z.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, Věznice Valdice, náměstí Míru 55, Valdice, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 8. dubna 2011 o stížnosti žalobce proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu, **t a k t o** :

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 8. dubna 2011 o stížnosti žalobce proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět sporu

Napadeným rozhodnutím žalovaná zamítla stížnost žalobce proti rozhodnutí vychovatele L. S. o uložení kázeňského trestu ze dne 4. 4. 2011, kterým byl žalobci podle § 46 odst. 3 písm. f) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVTOS“), uložena kázeňský trest umístění do uzavřeného oddělení na 7 dní, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení.

Kázeňské provinění žalobce mělo spočívat v tom, že dne 15. 3. 2011 ve 12. 35 hod. došlo na sportovní místnosti v přízemí budovy D k vzájemnému napadení mezi žalobcem a odsouzeným M. S. Tímto jednáním žalobce porušil § 28 odst. 1 ZVTOS tím, že je povinen dodržovat stanovený pořádek a kázeň, dodržovat zásady slušného jednání s osobami, s nimiž přichází do styku a i jinak zachovávat ustanovení vnitřního řádu věznice.

II. Obsah žaloby

V žalobě žalobce popíral, že by se uvedeného jednání dopustil. Dne 15. 3. 2011 po obědě se účastnil aktivity stolního tenisu společně s odsouzenými S. a C. Již na cele jej odsouzený S. slovně napadal, v tělocvičně už i fyzicky. Odsouzený C. celý průběh konfliktu dosvědčil pracovníkovi oddělení prevence a stížností R. a potvrdil, že žalobce byl napaden a musel se bránit. Odsouzený C. následně žalobci sdělil, že na něj odsouzený S. i pracovníci žalované tlačili, aby změnil výpověď ve smyslu, že nic neviděl. U každé rvačky dle žalobce existuje agresor a ten, kdo se brání. Termín vzájemné napadení vše zkresluje a zakrývá neschopnost pracovníků žalované něco vyšetřit. Ten samý den mu odsouzený S. zničil věci v hodnotě téměř 12. 000,- Kč za tichého souhlasu dozorců vězeňské služby.

Z obsahu rozhodnutí o uložení kázeňského trestu není dle žalobce jasné, co bylo porušeno, ani jak to bylo dokázáno či prokázáno. Rozhodnutí dle něho nesplňuje ústavní náležitosti kladené na obsah rozhodnutí, a proto je „neplatné s účinkem ex tunc“.

Postupem pracovníků Věznice Valdice se cítil žalobce poškozen a šikanován. Proto navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí o stížnosti, jakož i rozhodnutí o uložení kázeňského trestu, zrušil.

III. Obsah vyjádření žalovaného k žalobě

Ve vyjádření k žalobě žalovaná v podstatě toliko opsala obsah rozhodnutí o kázeňském trestu, obsah rozhodnutí o stížnosti a obsah záznamu o kázeňském přestupku žalobce.

Nad rámec toho uvedla, že její pracovníci při řešení přestupku žalobce dodrželi všechny zákonné i podzákonné normy. Ke stížnosti žalobce proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu vzal odvolací orgán v potaz žalobcovo vyjádření, posoudil celkový stav věci, přičemž neshledal žádné pochybení trestajícího. Dle žalované v kázeňském řízení vystupuje významněji požadavek na flexibilitu rozhodování a snaha udržovat pořádek a bezpečnost ve věznici v reálném čase. Proto na rozhodnutí o kázeňských trestech nelze klást nároky srovnatelné s rozhodnutími správních orgánů. Napadené rozhodnutí o uložení kázeňského trestu obsahuje dostatečně přesnou specifikaci rozhodujícího orgánu i odsouzeného, výrokovou část, popis skutku, závěr o porušení konkrétní právní normy vymezeným skutkem a poučení o oprávněném prostředku, datum a podpis. Je z něho dostatečně seznatelné kdo, kdy, proč a jakým způsobem rozhodl.

Žalovaná tak dle svého přesvědčení neporušila žádnou právní povinnost stanovenou obecně závaznými právními předpisy, a proto navrhla, aby krajský soud žalobu zamítnul.

V. Skutkové a právní závěry krajského soudu

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí hlavy první a druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "s. ř. s."). Učinil tak bez nařízení jednání dle § 51 odst. 1 s. ř. s., když k takovému postupu udělili oba účastníci řízení souhlas, žalovaná výslovně, žalobce postupem dle § 51 odst. 1 věty druhé s. ř. s., o čemž byl ve výzvě předsedy senátu řádně poučen. O věci usoudil následovně.

K věci samé třeba nejdříve uvést, že ve světle judikatury Ústavního soudu (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2010, Pl. ÚS 32/08), nahlíží krajský soud na kázeňský trest *„umístění do uzavřeného oddělení na 7 dní, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení“* jako na trest, který představuje závažný zásah do základních práv a svobod odsouzeného. Na druhé straně krajský soud samozřejmě rozumí požadavkům orgánů Vězeňské správy na rychlost ukládání kázeňských trestů v zájmu udržení potřebné kázně a na s tím související nároky na náležitosti rozhodnutí o nich. Ostatně i s ohledem na závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 21. 10. 2008, č.j. I. ÚS 1785/2008, platí, že s ohledem na charakter rozhodnutí o kázeňských trestech, s přihlédnutím k netypickým okolnostem, za nichž k jejich ukládání dochází, a rovněž vzhledem k lhůtám, ve kterých jsou správní orgány povinny rozhodnout, nelze klást co se takto vydávaných rozhodnutí, resp. jejich preciznosti týká, stejné nároky jako na rozhodnutí ostatních správních orgánů nebo soudů. Nicméně, jelikož rozhodnutí vydaná v kázeňských řízeních mohou citelně zasáhnout do základních práv odsouzeného, nelze mít za to, že je zde tudíž a priori prostor pro zlehčování procesu rozhodování o kázeňských trestech a jeho nedostatky odůvodňovat toliko potřebou flexibility.

Krajský soud nemůže přisvědčit žalované, pokud tvrdí, že správní řád nelze v kázeňském řízení vůbec použít s odkazem na § 76 odst. 1 ZVTOS. Podle § 177 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v platném znění, se totiž základní zásady činnosti správních orgánů, uvedených v jeho §§ 2 až 8, použijí při výkonu veřejné správy i v případech, kdy zvláštní zákon stanoví, že se správní řád nepoužije, ale sám úpravu odpovídající těmto zásadám neobsahuje. Žalovaná ke srovnání právní úpravy v předpisech týkajících se kázeňského řízení a základních zásad činnosti správních orgánů vůbec nepřistoupila (nepochybně v důsledku svého mylného východiska). Tyto zásady ale vycházejí z obecných principů právních obsažených v ústavním, mezinárodním a komunitárním právu, tedy v právních normách vyšší síly než zákon, které proto nemůže žádné zákonné ustanovení, vylučující bez dalšího působnost správního řádu (jako v daném případě), z materiálního hlediska vyloučit. Na konkrétní obsah ustanovení §§ 2 až 8 správního řádu proto krajský soud odkazuje. K jejich dodržení v přezkoumávané věci se krajský soud ještě vrátí dále.

K věci samé krajský soud konstatuje, že žalobci byl uložen rozhodnutím vydaným v prvním stupni dne 4. 4. 2011 vychovatelem L. S. dle § 46 odst. 3 písm. f)

ZVTOS kázeňský trest umístění do uzavřeného oddělení na 7 dní, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení. V tomto rozhodnutí o uložení daného kázeňského trestu je popis skutku následující:

„Dne 15. 3. 2011 v 12,35 hod. došlo na sportovní místnosti v přízemí budovy „D“ k vzájemnému napadení mezi odsouzeným Z. a odsouzeným BEP6X6 M. S. Odsouzený Z. dozorcům a následně orgánu oddělení prevence a stížností tvrdil, že byl ods. Sivákem napaden a pouze se bránil. Popřel vzájemné napadení. Jeho výpověď jako nepravdivá byla vyvrácena šetřením OPaS pod č.j.: VS 6/21/2011-22/Prev/103. Tímto jednáním ods. Z. porušil ustanovení § 28 ods. 1 Zákona č. 169/1999 Sb. tím, že je povinen dodržovat stanovený pořádek a kázeň, dodržovat zásady slušného jednání s osobami, s nimiž přichází do styku a i jinak zachovávat ustanovení vnitřního řádu věznice.“

Uložení kázeňského trestu, včetně jeho druhu a výše, bylo odůvodněno následovně:

„Přísnější kázeňský trest byl jmenovanému uložen vzhledem k tomu, že jeho chování je v poslední době velmi problematické, byl opakovaně kázeňsky řešen za vážné porušení vnitřního řádu věznice a mírnější trest by se minul účinkem.“

Proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu podal žalobce na předepsaném tiskopisu dne 4. 4. 2011 stížnost následujícího znění: *„Proti rozhodnutí podávám stížnost. Celý průběh konfliktu, tedy, že jsem byl napaden S., přede mnou dosvědčil p. C. . R.“*

O stížnosti rozhodl spec. pedagog Š. rozhodnutím ze dne 8. 4. 2011 doručeným téhož dne žalobci. Rozhodnutí o stížnosti bylo odůvodněno takto:

„Stížnost dle § 60 odst. 2 písm. b) ŘVT jako nedůvodnou zamítám, neboť spáchání kázeňského přestupku odsouzeným a jeho zavinění je dostatečně prokázáno provedeným šetřením navrhovatele a spisovým materiálem OPaS. Vyjádření odsouzeného je účelové; z jeho strany jde o snahu vyhnout se kázeňskému postihu, avšak jeho tvrzení je vyvráceno zaprotokolovanou výpovědí přítomného svědka, ods. C. Uložený kázeňský trest je úměrný závažnosti spáchaného přestupku a je v souladu s účelem výkonu trestu. Protože vychovatel nepřekročil svoji pravomoc, potvrzuji ho beze změny.“

V návaznosti na to se krajský soud seznámil rovněž s obsahem Záznamu o kázeňském trestu odsouzeného. Ten sepsal komisař por. J. K. dne 22. 3. 2011. V kolonce tiskopisu „Důkazní prostředky“ je uveden pouze odkaz na Č.j.: VS 6/21/2011-22/Prev/103. Přílohou tiskopisu je pak „Závěrečná zpráva o provedeném šetření ve věci zničení osobních a ústavních věcí ods. Z. ods. S., které následovalo po jejich vzájemném napadení dne 15. 3. 2011“, která je označena uvedeným číslem jednacím. Tato zpráva vypracovaná rovněž J. K. je však datována až dnem 28. 3. 2011. Byla tedy vyhotovena až několik dnů poté, co na ni jmenovaný odkázal jako na důkazní prostředek v Záznamu o kázeňském přestupku odsouzeného. Krajskému soudu také neušlo, že žalobce podal v tiskopise Záznamu o kázeňském přestupku odsouzeného vyjádření datované dnem 22. 3. 2011. Vyjadřoval se tedy k věci za situace, kdy ještě neexistoval důkaz, o který bylo rozhodnutí o kázeňském trestu

opřeno (viz shora citovaný popis skutku v rozhodnutí o uložení kázeňského trestu ze dne 4. 4. 2011). Shora uvedené tak nutně budí dojem, že odkaz na závěrečnou zprávu (konkrétně na její číslo jednací) byl do kolonky „Důkazní prostředky“ tiskopisu Záznamu o kázeňském přestupku odsouzeného doplněn dodatečně, až poté, co byla závěrečná zpráva vypracována.

Takový postup je ale v rozporu jak s ustanovením § 47 odst. 1 ZVTOS, tak s ustanovením § 58 odst. 4 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ŘVTOS“). Ustanovení § 47 odst. 1 ZVTOS stanoví, že kázeňský trest lze uložit, jen jsou-li náležitě objasněny okolnosti kázeňského přestupku a prokázána vina odsouzeného. Před uložení kázeňského trestu musí být odsouzenému umožněno, aby se vyjádřil ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, a důkazům o nich. Může uvádět okolnosti, které jeho vinu vyvracejí nebo zmírňují a na podporu svých tvrzení navrhnout provedení dalších důkazů sloužících k jeho obhajobě. Dle § 58 odst. 4 ŘVTOS musí být před uložení kázeňského trestu odsouzenému umožněno, aby se k věci vyjádřil. Vyjádření odsouzeného se uvede na předepsaném tiskopisu a předloží odsouzenému k podpisu. Odmítne-li odsouzený vyjádření podepsat, uvede příslušný zaměstnanec Vězeňské služby tuto skutečnost včetně důvodu odmítnutí a připojí datum a svůj podpis.

Smyslem shora citovaných ustanovení je, aby přestupce měl možnost se k věci vyjádřit před uložení kázeňského trestu, tedy poté, co ve věci proběhlo důkazní řízení a byly správním orgánem shromážděny všechny důkazy tak, že je ve věci možno vydat rozhodnutí o uložení kázeňského trestu. V dané věci se však žalobce vyjadřoval k věci prvně a naposledy při sepisu Záznamu o kázeňském trestu odsouzeného dne 22. 3. 2011. Tedy v okamžiku, kdy ještě nebylo dokončeno šetření ve věci vzájemného napadení mezi ním a ods. S. a nebyla vyhotovena závěrečná zpráva o tomto šetření. K obsahu této zprávy se tedy žalobce rozhodně vyjádřit nemohl. Přitom se dle Záznamu o kázeňském přestupku odsouzeného, dle obsahu rozhodnutí o uložení kázeňského trestu, jakož i dle rozhodnutí o stížnosti jednalo o zcela rozhodující důkaz pro posouzení dané věci.

V návaznosti na shora uvedené krajský soud znovu připomíná větu prvou § 47 odst. 1 ZVTOS, dle níž lze kázeňský trest udělit, jen jsou-li náležitě objasněny okolnosti kázeňského přestupku a prokázána vina odsouzeného. Stejně tak podle § 58 odst. 5 ŘVTOS lze kázeňský trest uložit, je-li vina odsouzeného prokázána. V přezkoumávané věci žalobce od počátku svoji vinu popíral. Již v Záznamu o kázeňském přestupku odsouzeného namítal, že naopak on byl napaden ods. S. a dovolával se toho, že takto celou situaci popsal před ním i ods. C. R. Ze závěrečné zprávy ze dne 28. 3. 2011 plyne, že ods. Cimbál byl vyzván k podání vysvětlení a dále obsah jeho sdělení. O případném vyjádření R. k celé záležitosti není v uvedené závěrečné zprávě zmínka. Dle krajského soudu nelze takový postup považovat za náležité objasnění skutkového stavu věci ve smyslu shora citovaných ustanovení obecně závazných právních předpisů. Dle jeho názoru naopak bylo za tím účelem nezbytné vyslechnout v rámci řízení o kázeňském přestupku jako svědka ods. C., coby osobu, která byla předmětnému incidentu osobně přítomna, jakož vyslechnout jako svědka rovněž R., jemuž měl dle žalobce ods. C. celý konflikt popsat, zřejmě bezprostředně po jeho průběhu. Prvoinstanční správní orgán tedy na konkrétní vyjádření žalobce k celé záležitosti nikterak nereagoval a spokojil se pouze

s obsahem shora citované závěrečné zprávy. Stejného pochybení se pak dopustil i správní orgán druhého stupně, přestože žalobce uvedl ve stížnosti proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu zcela stejné důvody. Spokojil se pouze s konstatováním, že žalobcovo „tvrzení je vyvráceno zaprotokolovanou výpovědí přítomného svědka, ods. C.“ Nic víc.

Konečně krajský soud poukazuje na problematiku uloženého kázeňského trestu a jeho výše. Dle § 47 odst. 2 ZVTOS musí být uložený kázeňský trest úměrný závažnosti spáchaného kázeňského přestupku a musí být v souladu se zájmem na dosažení účelu trestu. Podle § 58 odst. 5 ŘVTOS lze kázeňský trest uložit, je-li vina odsouzeného prokázána. Při rozhodování o uložení kázeňského trestu je zaměstnanec Vězeňské služby povinen přihlédnout zejména k závažnosti kázeňského přestupku a okolnostem, za nichž byl spáchán, jakož i k dosavadnímu chování odsouzeného. Kázeňský přestupek lze řešit též výchovným pohovorem bez uložení kázeňského trestu; tato skutečnost se vyznačí v záznamu o kázeňském přestupku. Krajský soud připomíná rovněž znění čl. 11 odst. 5 Nařízení generálního ředitele VS ČR č. 16/2010, kterým se stanovily podrobnosti a postup zaměstnanců Vězeňské služby ČR při uplatňování kázeňské pravomoci nad odsouzenými a obviněnými, účinným ke dni spáchání projednávaného kázeňského přestupku (dále také jen „Nařízení“). Dle něho se v odůvodnění rozhodnutí o kázeňském trestu uvedou úvahy, kterými byli zaměstnanci s kázeňskou pravomocí vedeni při hodnocení důkazů, vždy se stručně odůvodní druh a výše uloženého kázeňského trestu vzhledem k dosavadnímu chování a předcházejícím uděleným kázeňským odměnám nebo uloženým kázeňským trestům.

Prvoinstanční správní orgán označil uložený kázeňský trest „za přísnější“ a to vzhledem k tomu, že žalobcovo chování „je v poslední době problematické, byl opakovaně kázeňsky řešen za vážné porušení vnitřního řádu věznice a mírnější trest by se minul účinkem.“ Takovou formulaci však považuje krajský soud za příliš obecnou a postrádající úvahy, byť jenom stručné, o důvodech druhu a výše uloženého trestu. Přitom by stačilo, kdyby správní orgán uvedl kdy a za jaká kázeňská provinění byl žalobce kázeňsky trestán, neboť z těchto údajů by vyplynulo, zda tyto kázeňské přestupky skutečně jsou v časové souvislosti s tím nyní projednávaným, a odůvodnil proč je žalobcovo chování v návaznosti na to považováno za problematické. Dále by se jevilo přiléhavým, aby správní orgán uvedl, jaké kázeňské tresty byly přestupci za tyto jeho kázeňské přestupky v minulosti konkrétně uděleny, jakož i proč by se z toho důvodu uložení jiného (mírnějšího) kázeňského trestu nejevilo účinným. Správní orgán rozhodující o stížnosti žalobce se pak k problematice druhu a výše kázeňského trestu vyjádřil větou „Uložený kázeňský trest je úměrný závažnosti spáchaného přestupku a je v souladu s účelem výkonu trestu.“ Takové vágní odůvodnění může být použito jako šablona prakticky ve všech podobných rozhodnutích o kázeňských trestech, případně v rozhodnutích o stížnostech proti nim. Přitom dle čl. 13 odst. 3 Nařízení se na obsahové a formální náležitosti rozhodnutí o opravném prostředku přiměřeně použijí ustanovení čl. 11. Ohledně druhu a výše kázeňského trestu tak zůstalo žalované rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Orgány Vězeňské služby České republiky zúčastněné na řízení tak nepostupovaly v přezkoumávané věci ani v souladu se shora citovanými obecně závaznými právními předpisy, ani v souladu se svými tehdy platnými interními

předpisy, o základních zásadách činnosti správních orgánů nemluvě. Jejich postupem totiž došlo přinejmenším k porušení § 2 odst. 1 (zásady zákonnosti) a odst. 3 (zásady přiměřenosti, když trest a jeho výše není řádně odůvodněna), § 3 (zásady materiální pravdy, když nebyl náležitě zjištěn skutkový stav věci) a § 4 odst. 4 (když ze správního spisu plyne, že žalobci nebylo umožněno uplatnit jeho právo vyjádřit se před uložením kázeňského trestu k věci). S ohledem na to nemá krajský soud pochyb o tom, že příslušná ustanovení, vztahující se k přezkoumávanému kázeňskému řízení, byla porušena způsobem, který mohl mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

Vzhledem k výše uvedenému proto krajskému soudu nezbylo, než žalobou napadené rozhodnutí dle § 78 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s již citovaným § 76 odst. 1 písm. a) a c) s. ř. s. pro vady řízení zrušit a věc žalované vrátit k dalšímu řízení. V něm žalovaná odstraní vytýkané nedostatky, přičemž bude vázána právním názorem krajského soudu vysloveným v tomto rozsudku (viz § 78 odst. 5 s. ř. s.).

VI. Náklady řízení

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Dle něj má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl úspěch žalobce, ten však byl od platby soudního poplatku osvobozen a krajský soud ze soudního spisu nezjistil, že by mu nějaké další náklady řízení vznikly.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.)

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Hradci Králové dne 28. ledna 2015

JUDr. Jan Rutsch, v.r.
předseda senátu